

Baskimaan kierros 13.-21.4.2018

Matkalle osallistui 41 seuralaista. Oppaana **Erkki Gerovoi**.

13.4. Torrevieja – Teruel, n. 400 km

Teruel on samannimisen maakunnan pääkaupunki Aragonian itsehallintoalueella. Kaupungin asukasluku oli noin 35 000, joten se on vähiten asuttu maakunnan pääkaupunki koko maassa.

Teruel on tunnettu ankarasta ilmastosta, jossa on erittäin suuri päivittäinen lämpötilan vaihtelu. Se on tunnettu myös jamón serranosta, keramiikasta ja sitä ympäröivistä arkeologisista kohteista. Kiviaineikset, jotka sisältävät joitakin vanhimmista Iberian niemimaan dinosaurusten jäännöksistä., muun muassa Riodevan alueelta Turiasaurus riodevensis -nimisen lajin jäänteitä.

Teruel pidetään " mudéjar -kaupungina " (maurien vaikutusvaltainen arkkitehtuuri) johtuen lukuisista tyyliuunnun rakennuksista. Maurilainen linnoitus sijaitsi kaupungissa kuitenkin jo 900-luvulla. Unescon maailmanperintöluetteloon on Teruelista otettu neljä mudéjar-rakennusta.

Kirjailija Ernest Hemingwayn kuvaama Teruelin taistelu oli yksi Espanjan sisällissodan verisimmistä taisteluista vaatien yli 140 000 ihmisen hengen.

Hotellimme <https://www.facebook.com/GHBotanicos/>

14.4. Teruel – Santodomingo del la Calzada

Matka jatkuu Sorian kaupungin kautta, kohti La Guardian linnakekaupunkia. Mielenkiintoinen reitti läpi silmäkantamattomien ylätasankojen, nyt ajellaan pilvien joukossa vuorilla, luntakin tien reunoilla.

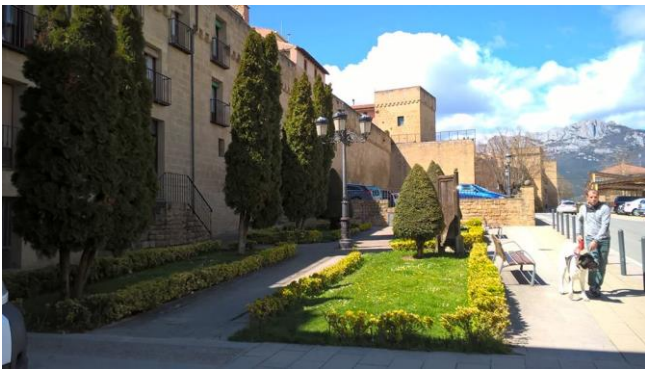
La Riojan alueen me tunnistamme viineistään, erityisesti klassisesta punaviinistä.

Alueen nähtävyyksiin kuuluvat muun muassa 1100-luvulta peräisin oleva Santo Domingo de la Calzadan katedraali sekä San Millán de la Cogollassa sijaitsevat Yuson ja Suson luostarit, joista jälkimmäiset ovat Unescon maailmanperintöluettelon kohteita.

La Rioja on pinta-alaltaan Espanjan toiseksi pienin ja väkiluvultaan pienin itsehallintoalue. Yli puolessa sen 174 kunnasta on vain alle 200 asukasta. Suurin osa väestöstä on sijoittunut Ebron jokilaakson ympäristöön, vuoristoseutu on harvemmin asuttua. Lähes puolet väestöstä asuu pääkaupungissa Logroñossa.

Laguardia sijaitsee kukkulan päällä, muurien ympäröimänä, jotka kuningas Sancho Strong rakennutti 1000 -luvulla. Laguardin kaduilla ja ympäristössä on edelleen keskiaikainen ilmapiiri, joka antaa kaupungin muinaisen kosketuksen.

Laguardia on ihana vanha kaupunki, jolla on erittäin rikas historiallinen menneisyys.

Yövyimme **Santo Domingo de la Calzadassa** entisessä nunnaluostarissa josta tehty Parador-hotelli 13 vuotta sitten. Rakennusten yhteydessä toimii myös nunnien pitämä vanhainkoti sekä kirkko. Sai nukkua prinsessasängyssä.

15.4.

Hyvin nukutun yön jälkeen, pienellä aamukävelyllä Santo Domingo de la Calzadassa, Oja-joen rannalla. Kaupungin nimi viittaa sen perustajaan, Dominic de la Calzadaan, joka rakensi sillan, sairaalan ja hotellin pyhiinvaeltajille.

Hän rakennutti kaupunkiin myös Santo Domingo de la Calzadan katedraalin, johon hänet on haudattua, se on myös omistettu hänelle.

Tämä on pyhiinvaeltajien yksi majoituspaikka. Vaeltajien simpukka-opasteita oli seinillä ja maassa.

Meidän vaelluksemme jatkui bussilla kohti **Bilbaota**.

Monelle tuttu Bilbao, Baskimaan itsehallintoalueen suurin kaupunki ja Vizcayan (baskiksi Bizkaia) maakunnan pääkaupunki. Bilbao on tärkeä satama-, teollisuus- ja kulttuurikaupunki. Bilbaon väkiluku on n. 400 000 ja Biskajanlahdelle ulottuvat esikaupunkialueet mukaan lukien metropolialueella asuu 1,0 – 1,1 miljoonaa ihmistä.

Bilbaon perusti 15. kesäkuuta 1300 Don Diego Lopez de Haro V, mutta paikalla oli ollut asutusta ja satama jo kauan sitä ennen. Kaupungin nimen alkuperää ei varmasti tunneta. 1400-luvulla Bilbaon väkiluku oli noussut lähelle kolmea tuhatta, mutta se kärsi ylhäissukujen välisistä sodista. Vuonna 1511 Bilbao sai konsulaatin ja siitä tuli Kastilian merinovillan tärkein vientisatama. Espanjan imperiumin aikana Bilbaosta tuli maan pohjoisrannikon tärkein talous- ja kauppakeskus. 1800-luvun teollisen vallankumouksen myötä kaupungin metalliteollisuus kehittyi voimakkaasti. Bilbaoon liitettiin 1800-luvun lopulla Abandon kylä, ja 1876 aloitettujen laajennushankkeiden myötä kaupungin pinta-ala kaksinkertaistui. 1900-luvun alussa Bilbao oli Espanjan vaurain kaupunki, ja siellä sijaitivat maan tärkeimmät pankit ja vakuutusyhtiöt.

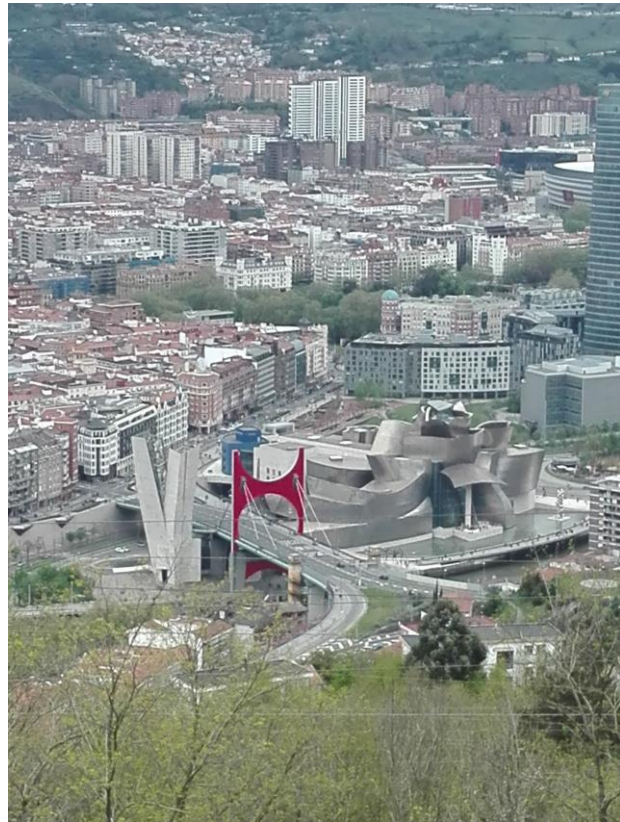
Bilbao oli Espanjan sisällissodassa hallituksen puolella. Francisco Francon joukot miehittivät sen kuitenkin kesäkuussa 1937. Kaupunki ei kärsinyt tappiosta, mutta sen sillat tuhoitiin puolustusyrityksissä. Bilbao oli ensimmäisen Baskien autonomisen hallinnon pääkaupunki. Francon hallintokaudella kaupunki kasvoi voimakkaasti.

Bilbao kärsi pahoista tulvista vuonna 1983. Bilbao on 2000-luvun alussa läpikäynyt suuria kunnallisteknisiä muutoksia. Muutoksia on erityisesti aiheuttanut uusi metro ja Guggenheimin taidemuseo, jonka on suunnitellut maailmankuulu arkkitehti Frank Gehry. Liikennettä on kehitetty rakentamalla EuskoTran-raitiovaunuverkko, joka otettiin käyttöön 2002.

Kaupungin läpi virtaavan Nervión-joen varrelta on vapautunut suuri määrä kiinteistöjä hyvällä hinnalla, Bilbaon sataman siirryttyä Biskajanlahden rannalle.

Getxon kaupunki on osa Suur-Bilbao, se on enimmäkseen varakkaiden asuinalue. Olipa upeita vanhojen laivanvarustaja sukujen ja aatelisten palatseja, linnoja jne

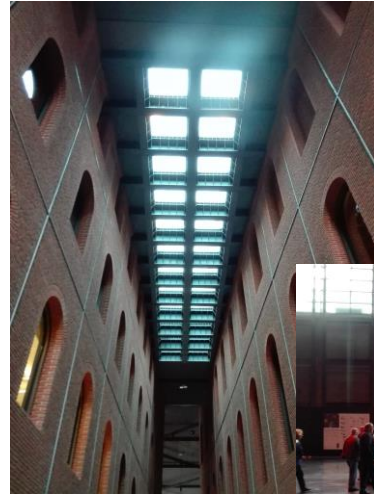

Getxon ja Portugaletan välillä kulkee erikoinen 125 vuotta vanha "lossisilta".
Kävimme tulopäivänä vielä Guggenheimissa, jossa parasta antia oli itse rakennus ja pihakoira. Näytteillä ollut nykyaide ei ollut monenkaan makuun.

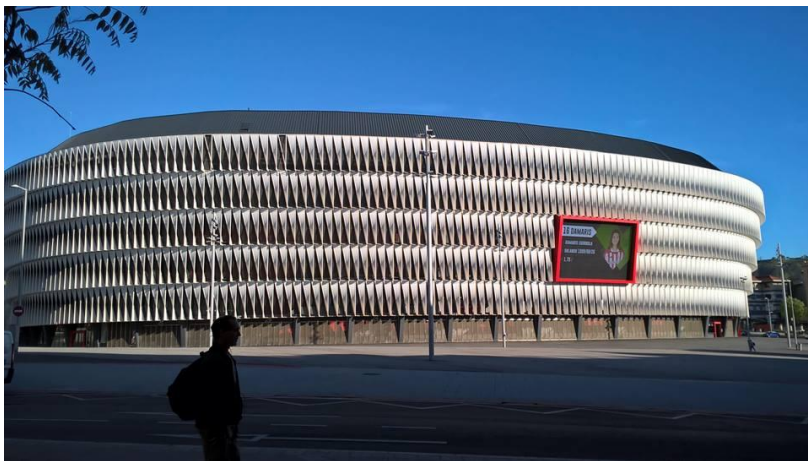
16.4. aamulla lähdettiin kiertämään Bilbaota, myös sen vanhaa kaupunkia. Kaupungista huomaa mm. vaurauden, siisteyden ja vanhojen rakennusten hyödyntämisen uusiokäyttöön. Rahalla saa, kaikkia ei tarvitse purkaa.

Vuonna 2010 avattu Azkuna Zentroa on tuorein esimerkki Bilbaon muutoksesta saastuneesta teollisuuskaupungista moderniksi ja trendikkääksi kulttuurikaupungiksi. Azkuna Zentroa käytettiin viinin ja öljyn varastointiin. Korttelin kokoinen tehdasrakennus oli tyhjiään vuodesta 1977. Nyt viisikerroksisessa kompleksissa on mm. kirjasto, elokuvateattereita, näyttelytiloja, teatteri, ravintoloita ja uimahalli (lasipohja!).

17.4.

Aamulla hyvästelimme Bilbaon Athletic Bilbaon jalkapalloareenan kautta.

Tänään tutustuimme Baskimaan kehtoon **Guernicaan** (Gernika).

Pienellä Guernican kaupungilla on suuri historiallinen merkitys ja sitä kutsutaankin Baskimaan kehdoksi, koska kaupungista löytyy Guernika puu (vanha tammi), joka on Baskien vapauden symboli.

Puuhun liittyy vahvasti historia ja kulttuuri, ensimmäinen puu istutettiin jo 1300 -luvulla. Puun

alla on vannottu virkamiesten valat jo 1600 luvulta.1820 luvulla puun viereen rakennettiin baskien parlamenttirakennus.

Baskit ovat kulttuuristaan ja kielestään ylpeä kansa, jolla on oma vahva identiteettinsä.

Baskin kieli eli euskara näkyy vahvasti kaikissa mahdollisissa kylteissä, mutta puhuttuna matkailijan korvaan kuuluu korkeintaan holan sijasta lausuttu kaixo-tervehdys.

Pohjois-Espanjassa ja Etelä-Ranskassa asuvien baskien alkuperä on edelleen arvoitus. Heidän uskotaan kuitenkin olevan vanhimpia eurooppalaisia ja heidän kielensä olevan peräisin vanhalta kiviltaudelta.

Baskit ovat historiansa aikana onnistuneet säilyttämään aina jonkinlaisen itsehallinnon useista valloitusyrityksistä huolimatta. Keskiajalla baskit tunnettiin Euroopan johtavina laivanrakentajina, merimiehinä ja kalastajina. Francon Espanjassa 1930-luvulta 1970-luvulle baskit kärsivät sorrosta, mutta sen jälkeen heidän autonomiansa on jälleen vahvistunut.

Guernican kaupunki on tunnettu myös Pablo Picasson kuuluisan maalauksen Guernica myötä. Picasson maalaus pommituksen runtelemasta kaupungista ja Espanjan poliittisesta tilanteesta oli pitkään arka aihe. Picasso pyysikin, että maalaus säilytettäisiin New Yorkin modernin taiteen museossa siihen saakko, kunnes Espanjassa vallitsisi demokratia. Vuonna 1981 maalaus tuotiin takaisin Espanjaan, Madridin Reina Sofian museoon.

Gernikassa on kopio taulusta.

Guernican kaupunki tuhoutui pahiten Espanjan sisällissodassa, jolloin kaupungilla oli tärkeä symbolinen merkitys Baskimaassa.

Francon kanssa liittoutuneella Saksalla oli käytössään vahvat ilmavoimat, jotka kaipasivat uusille aseilleen ja sodankäyntistrategialleen harjoituskohdetta.

Guernikan taivaalle ilmestyi joukko saksalaisia ja italialaisia pommikoneita, jotka moukaroivat vajaassa kolmessa tunnissa käytännössä koko kaupungin maan tasalle. Vain muutamia taloja jäi pystyyn ja merkittävä osa asukkaista sai surmansa.

Guernican pommitus oli siihen mennessä maailman suurin siviilikohteeseen tehty lentopommitus sekä myös yksi ensimmäisistä koko ilmasodankäynnin historiassa. Sen tarkoituksena oli kylvää kauhua tasavaltalaisten keskuuteen sekä toimia uuden sodankäyntistrategian ja asemateriaalin koekenttänä. Kyseessä oli suunnannäyttäjät vastaaville toisen maailmansodan pommituksille.

Gernikassa ei ole juurikaan vanhoja rakennuksia, mutta siellä käyminen auttoi ymmärtämään seudun karua historiaa.

Laki Baskimaan itsehallinnosta hyväksyttiin vuonna 1979. Baskimaa sai laajan itsehallinnon sekä oman alueparlamenttinsa, poliisivoimat, koulutusjärjestelmän sekä muihin itsehallintoalueisiin verrattuna poikkeuksellisen oman verotusoikeuden.

Matka jatkui yöpymiskohteeseemme **Zarautziin**. Hotellimme oli Hotel Zarautz.

Zarautzin rannikkokaupunki sijaitsee Gipuzkoan maakunnassa, sen 2,8 kilometrin pituinen ranta tunnetaan Baskimaan pisimpänä.

1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alkupuolella Zarautzin suosio ylellisyydestä kasvoi ja monet tunnetut henkilöt alkoivat lomailla siellä. Useita ylellisiä taloja ja kartanoita syntyi, etenkin rannalla. Narrosin palatsissa mm. kuningatar Isabella II ja Belgian Fabiola viettivät kesälomaa.

Nykyään monet näistä rakennuksista ovat julkisia rakennuksia, tai ne on purettu ja korvattu kerrostaloilla.

1970- ja 1980-luvuilla Zarautzista tuli kohtuuhintainen kohde, se tunnetaan ehkä parhaiten surffauksesta ja vesiturheilusta.

Gastronomia on tärkeä osa Zarautzia, kuten koko Baskimaassa. Zarautzista on yksi Espanjassa kuuluisimmista kokeista, Karlos Arguiñano, jonka ravintola on aivan rannan edustalla. Hän loi myös arvokkaan ruoanlaittokoulun nimeltä Aiala. Kuten kaikissa Baskimaassa sijaitsevilla kaupungeilla.

18.4.
Keskiviikko
aamuna
tutustuttiin Talai
Berrin viinitilaan,

lähellä Zarautzia. Viides sukupolvi on alottanut Baskimaan viinin Txakolin valmistuksen. Tila ollut nykyisellä paikalla vasta 25 vuotta. Viime vuonna oli heidän 150 vuotta vanha, ensimmäinen viiniköynnöksensä nostettu maasta ja se on tilalla kunniapaikalla.

Matka jatkui Ranskan puolelle.

Kaunis **Biarritzin kaupunki** sijaitsee Biskajanlahden rannalla Ranskan Baskimaassa, vain 25 km päässä Espanjan rajalta.

1700-luvun loppupuolella Biarritzista tuli kuninkaallisten ja aristokraattien suosima kesäviettäpaikka. 1800-luvun aikana kaupungin maine muodikkaana lomakaupunkina vain vahvistui.

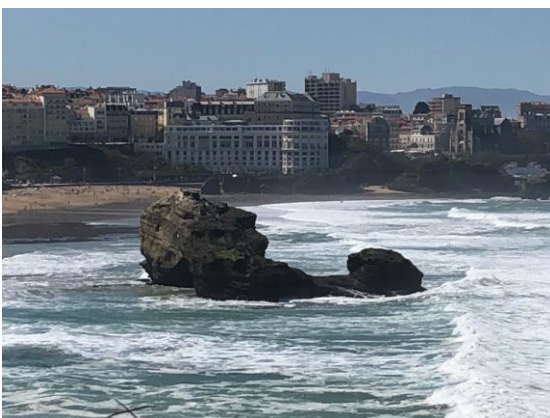
Biarritzin vetovoima on säilynyt läpi vuosisatojen ja nykyään se tunnetaan myös surffaajien paratiisina. Upeiden rantojen ja kauniiden maisemien lisäksi kaupungin kulttuuritarjonta on runsas.

Gustave Eiffelin suunnittelema rautasilta La Rocher de la Vierge -kalliolle, jossa on kaupungin kuuluisa suojeluneitsyen patsas.

Ranskan puoleisen Baskimaan arkkitehtuurissa on valkoisien kivitalojen ikkunanpielet maalattu viininpunaisella. Biarritzin keskustan talot taas edustivat vähän mahtipontisempaa suunnittelua.

Biaretzin keskustassa hurmaavat Napoleon III:n aikakauden arkkitehtuuria edustavat rakennukset, viihtyisät ravintolat, kahvilat ja houkuttelevat kaupat.

Upeita kallioiden reunustamia rantoja ja merelle avautuvia maisemia, ja ne aallot vievät sanattomiksi.

Paluu Espanjan puolelle.

San Sebastian on Gipuzkoan maakunnan pääkaupunki Baskimaan itsehallintoalueella, Biskajanlahden rannalla lähellä Ranskan rajaa.

Vuosina 1880-1950 kaunis rantalomakohde San Sebastian oli kuninkaallisten ja aateliston kesänviettokohde, jossa mm. kuningattaret Maria Cristina ja Victoria Eugenia, kuningas Alfonso XIII ja Alban herttuatar viettivät kesä.

Tältä ajalta on peräisin kaupungissa vieläkin havaittava aristokraattinen ilmapiiri. La Conchan ja Ondarretan rannat keskellä kaupunkia kutsuvat kylpyläelämään ja viehättävät rantabulevardit täyttyvät kävelijöistä. Zurriolan ranta on suosittu surffaajien keskuudessa

San Sebastiánissa on valtameren ilmasto, jossa lämpimät kesät ja viileät talvet. Kuten monet kaupungit, joilla on tämä ilmasto, San Sebastián tyypillisesti kokee pilviä tai pilvisiä olosuhteita suurimman osan vuotta. Meille sattui n. + 30 asteen helle!

San Sebastianin uskotaan olleen Vardulin alueella antiikin roomalaisten aikoina.

10 km nykyisestä kaupungista itään sijaitsee Baskimaan roomalainen kaupunki Oiasso, joka oli pitkään väärin tunnistettu San Sebastián.

Ihana kaupunki!

Toinen yö Zarautzissa.

Torstaina **19.4.**

Kohteena **Pamplona**, jonka toi maailmanmaineeseen kirjailija Ernest Hemingway. Vieraillessaan kaupungissa ensimmäisen kerran 1920 -luvulla hän ihastui Pamplonaan ja siellä joka heinäkuu vietettävään Sanfermines -juhlaan.

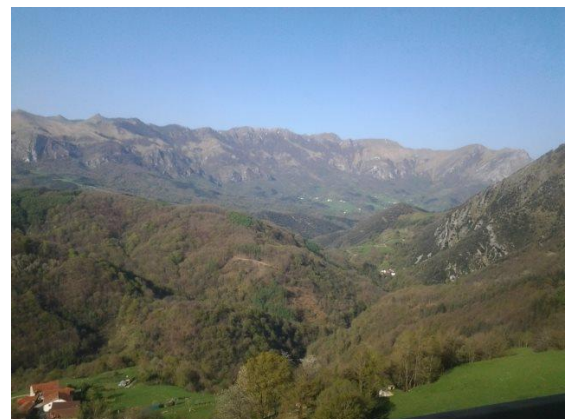
San Fermin on kaupungin suojelupyhimys ja juhlat hänen kunniakseen kestävät viikon. Juhlien erikoisuus on monien tuntema härkäjuoksu, encierre, tapahtuma, joka hakee vertaistaan maailmalta. Miehet juoksevat taisteluhärkien edellä lähes kilometrin matkan kaupungin kapeita katuja pitkin härkätausteluareenalle. Me kävelimme tuon reitin, härät saavat yhdessä ylämäessä kovan vauhdin lyhyempien etujalkojensa ansiosta.

Roomalaisten perustama Pamplona on kaunis kaupunki, jossa on runsaasti historiallisia monumentteja, vehreitä puistoja, viityisiä ravintoloita ja baareja, joissa voi nauttia paikallisesta tunnelmasta ja alueen herkuista.

Pamplona on Espanjan Navarran pääkaupunki.

100-luvulta Pamplona oli roomalainen kaupunki nimeltä Pompeiopolis. Perimätiedon mukaan sen perusti Gnaeus Pompeius Magnus 75 eaa.

Pamplona sijaitsee keskellä Navarraa pyöreällä laaksolla, joka tunnetaan Pamplonan altaalta, joka yhdistää vuoristaisen pohjoisen Ebro- laakson

Pamplonan jälkeen jatkettiin matkaa **Bardenas Reales luonnonpuistoon**, joka sijaitsee Navarrassa, Aragonian rajalla, keskellä Ebro-jokilaaksoa, Jugon vuoristossa ja Cinco Villasin Zaragozan alueella.

Kuunmaisemaa muistuttava Bardenas Realesin luonnonpuistossa on kuvattu alkuhistoriaan sijoittuvia maailmankuuluja elokuvia. Todellinen luonnonihme.

Bardenas Reales on puoliaavikon luonnollinen alue. Maaperä koostuu savesta, liidusta ja hiekkakivistä, jota vesi ja tuuli ovat heikentäneet. Tämä luo yllättäviä muotoja, kanjoneita, ylätasankoja ja eristettyjä kukkuloita, joita kutsutaan cabezoiksi. Bardenasilla ei ole kaupunkeja, kasvillisuus on vähäistä ja monet purot, jotka ylittävät alueen, ovat huomattavan kausiluonteista, pysyvät kuivina suurimman osan vuodesta.

Vierailumme siirtyi viikolla, johtuen Ebro-joen tulvasta. Luonnonpuistossa oli tiet poikki ja pahoja railoja, eikä puistoon päästetty.

Tulva oli aiheuttanut kahden vanhuksen menehtymisen, kun olivat ajaneet vuoristotielle, joka oli sortunut. Auto oli löytynyt raiosta kivikasan alta, ihan nuuskana. Surullista

Kuvissa on bussin ikkunan heijastuksia, emme saaneet pysähtyä lintujen pesimäaika, kun yhdessä kohdassa tunnin aikana, 30 km matkalla.

Paljon on eroosio saanut aikaiseksi.

Zaragozaan saavuimme ilan suussa.

Zaragoza on Zaragozan maakunnan ja Aragonian itsehallintoalueen pääkaupunki. Väkiluvultaan se on Espanjan viidenneksi suurin kaupunki.

Zaragoza sijaitsee Ebro-joen ja sen sivujokien Huervan ja Gállegon varrella keskellä suurta laaksoa. Kaupunki on keskellä Madridin, Barcelonan ja Bilbaon muodostamaa kolmiota. Logistisesti keskeisellä sijainnilla on ollut positiivinen vaikutus kaupungin liike-elämään. Zaragoza tunnetaan myös Pyreneitten porttina, joka tarjoaa hyvät yhteydet vuoristoalueelle.

Roomalaiset perustivat kaupungin vuonna 24 eaa. nimellä Caesaraugusta keisari Augustuksen mukaan. Roomalaisten jälkeen kaupunkia hallitsivat arabit vuosisatojen ajan. Kristitty Aragonian kuningas Alfonso El Batallador valloitti sen vuonna 1118 ja teki siitä Aragonian kuningaskunnan pääkaupungin.

Legendan mukaan kaupungissa Neitsyt Maria ilmestyi pyhälle apostoli Jaakobille seisten pylvään päällä vuonna 40. Tämä tapahtuman mukaan kaupungissa on katolinen basilika Nuestra Señora del Pilar.

Tapahtumaa juhlietaan fiestana 12. lokakuuta, joka on myös sama päivä, jolloin Kristoffer Kolumbus löysi Amerikan. Basilika Nuestra Señora del Pilar on upea.

Zaragozassa Ebrojoen pinta nousi viime viikolla 7.7 metriä, tulvan vaikutukset näkyivät Ebrojoen yläjuoksullakin. Tuhoja ei ole pystytty vielä arvioimaan. Parsasato on todennäköisesti suurelta osin menetetty, tällä alueella on suuret parsaviljelmät.

20.4. Matka jatkui **Monasterio de Piedran** kiviluostariin ja sen upeisiin puutarhoihin.

Luostari toimii nykyisin hotellina, vanhojen rakennusten entisöintejä oli myös meneillään.

Tänne kannattaa koukata, paikka on kerrassaan uskomaton. Toivottavasti pääsisi uudelleen, osa puutarhasta jäi näkemättä.

Monasteriopiedra.com

Viiimeinen
yö **20.-21.4**
vietettiin
Albarracin
kylässä,
joka on
yksi Espanjan kauneimpia kyliä.

Albarracin on Aragoniassa Teruelin maakunnassa.

Maurilaisia vaikutteita omaava Albarracín oli pienen islamilaisen valtion keskuspaikka 1012–1104.

Albarracín on tullut tunnetuksi muun muassa Espanjan sisällissodan tapahtumapaikkana.

Kylä sijaitsee kalliolla Rio Guadalaviarin yläpuolella ja sen keskiaikaiset talot ovat pysyneet lähes ennallaan vuosisatojen ajan. Kaupunki on listattu kansallismonumentteina vuodesta 1961 ja on saanut kansainvälisen palkinnon säilyvyytensä laadusta.

Kylä kohoaa kallion jyrkissä, mukulakivikaduissa ja kun nousee, näkee kaikki korkeat, parvekkeelliset keskiaikaiset talot. Kylän yläosassa on linna ja näkymät täältä kylän ja ympäröivän kansallispuiston ja Universale-vuorten välillä ovat fantastisia.

Albarracinin keskiaikainen puolustusalueiden seinät ovat paljon vanhempia kuin itse kaupunki. Teruelin kaupungista saapuessa, saa erinomaisen kuvan näistä. Palatsia on useita, kuten piispan palatsi, Dolz del Espejo.

Tuomiokirkko, El Salvadorin katedraali, on alun perin keskiaikainen, mutta sitä on muutettu 1600- ja 1800-luvuilla.

Plaza Major on erittäin houkutteleva ja yksi kaupungin salien siivistä on erinomainen näköala alla olevaan Guadalaviarin jokeen.

Linna on suljettu yleisöltä, mutta se on vaikuttava näky.

Tokiosta asti oli kylään saapunut maalareita ikuistamaan näitä huikeita näkymiä.

Ryhmämme
jakaantui
kahteen eri
hotelliin; Hotel
Albarraciniin

ja Hotel Arabiaan.

21.4. Viimeinen matkapäivä ja **Valencian** kautta kotiin **Torreviejaan**, jonne saavuimme klo 18.30.

